

Curtea Supremă de Justiție
D E C I Z I E

19 septembrie 2017

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componență:

Președinte – Nicolae Gordilă,

Judecători – Ion Guzun, Elena Covalenco, Liliana Catan și Iurie Diaconu,

judecând în ședință, fără participarea părților, recursul ordinar, declarat de către avocatul Guțu Tatiana în numele inculpatului Corîsta Ghenadie, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 22 martie 2017, în cauza penală în privința lui

Corîsta Ghenadie XXX, născut la XXX,
originar și domiciliat XXXXXX.

Termenul examinării cauzei:

Instanța de fond de la 26.03.2015 pînă la 22.03.2016;

Instanța de apel de la 18.04.2016 pînă la 22.03.2017;

Instanța de recurs de la 06.06.2017 pînă la 19.09.2017.

Procedura prevăzută de art. 431 alin. (1) pct. 1¹) Cod de procedură penală a fost legal executată.

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție asupra recursului ordinar în cauză în baza actelor din dosar,

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Bălți din 22 martie 2016, Corîsta Ghenadie fost achitat de săvârșirea infracțiunii prevăzute art. 186 alin. (2) lit. d) Cod penal, pe motiv că fapta nu a fost săvârșită de inculpat.

2. De către organul de urmărire penală, Corîsta Ghenadie a fost învinuit pentru faptul că, la începutul lunii martie a anului 2014, având scopul sustragerii bunurilor altei persoane și anume, a containerului metalic ce aparținea cu drept de proprietate cet. Borovic Eleonora, l-a indus în eroare pe cet. Bejenaru Anatolie, explicându-i că are în proprietatea sa un container metalic pe care îl păstrează pe adresa mun. XXX și că este de acord să-l înstrăineze ultimului pentru suma de 1 000 lei. Astfel, în luna aprilie a anului 2014, Bejenaru Anatolie s-a deplasat pe adresa mun. XXXX, unde s-a întâlnit cu Corîsta Ghenadie și a încercat să transporteze containerul metalic, însă, deoarece containerul avea o greutate mare nu i-a reușit să-l ridice la nivelul remorcii, din care motive a renunțat și l-a lăsat în același loc. Ulterior, la 05 februarie 2015, Bejenaru Anatolie l-a telefonat pe Corîsta Ghenadie și i-a comunicat că dorește să ia containerul, însă ultimul i-a spus că este ocupat și să-l ia în lipsa lui. Astfel, cu ajutorul unei macarale a încărcat containerul în remorca unui tractor și l-a transportat în regiunea „Molodova” mun. XXX pe teritoriul ÎI XXX, prin care fapt i-a cauzat cet. Borovic Eleonora o daună materială considerabilă în sumă totală de 13 776 lei. Prin acțiunile sale intenționate Corîsta Ghenadie a comis infracțiunea prevăzută de art. 186 alin. (2) lit. d) Cod penal, și anume, sustragerea pe ascuns a bunurilor altei persoane cu cauzarea de daune în proporții considerabile.

3. Nefiind de acord cu sentința pronunțată, procurorul a depus apel, prin care a solicitat casarea acesteia, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care Corîsta Ghenadie să fie recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 27, 186

alin. (2) lit. d) Cod penal, cu aplicarea pedepsei în formă de amendă în mărime de 400 unități convenționale.

În argumentarea apelului acuzarea a invocat că, din analiza materialelor cauzei penale nominalizate, se conchide prezența suportului juridic probant pentru confirmarea faptului existenței în acțiunile lui Corîsta Ghenadie a elementelor constitutive ale infracțiunii prevăzute de art. 27, 186 alin. (2) lit. d) Cod penal, tentativa de furt, adică sustragerea pe ascuns a bunurilor altei persoane cu cauzarea de daune în proporții considerabile, însă probele administrate în cadrul urmăririi penale nu au fost apreciate de către instanța de judecată, deși au fost cercetate în cadrul ședințelor de judecată, acestora le-a fost dată o apreciere eronată. Consideră, că în speță făptuitorul a creat, pe calea înșelăciunii, iluzia că bunurile i-ar reveni lui și că are dreptul să le preia de la locul de păstrare. De asemenea consideră, că făptuitorul a săvârșit fapta cu vinovăție exprimată prin intenție directă, și având scopul de cupiditate, și anume scopul de a obține banii în sumă de 1 000 lei, bani pe care nu i-a primit din cauze independente de voința sa, dar care urma să-i primească de la Bejenaru Anatolie, fapt confirmat de asemenea atât prin declarațiile ultimului cât și a inculpatului.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 22 martie 2017, a fost admis apelul procurorului, casată sentința primei instanțe, rejudecată cauza și pronunțată o nouă hotărâre, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, după cum urmează:

Corîsta Ghenadie a fost recunoscut vinovat în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 186 alin. (2) lit. d) Cod penal, cu aplicarea pedepsei sub formă de amendă în mărime de 400 unități convenționale.

4.1. Pentru a se pronunța, instanța de apel a menționat că, la examinarea cauzei respective nu s-a dat eficiență prevederilor art. 93- 101, 26-27 Cod de procedură penală, prima instanță nu a cercetat cauza multiaspectual, nu a dat aprecieri probelor prezentate prin prisma pertinentei, concludenței, coroborării lor, în baza probelor acumulate nu a reținut just starea de fapt pe cauză.

Soluția instanței de fond privind achitarea inculpatului Corîsta Ghenadie de învinuirea comiterii infracțiunii prevăzute de art. 186 alin. (2) lit. d) Cod penal, pe motiv că, fapta nu a fost săvârșită de inculpat, este neîntemeiată și contravine bazei probante existente pe cauză, cercetată în instanța de apel la demersul părții acuzării, care nu au fost pe deplin verificate și apreciate la justa valoare.

În urma audierii părții vătămate, martorilor și inculpatului instanța de apel a ajuns la concluzia că, vina lui Corîsta Ghenadie este dovedită prin declarațiile părții vătămate Borovic Eleonora, declarațiile martorilor Burlacu Olga, Zarețchii Constantin, Bejenaru Anatolie.

Vinovăția inculpatului Corîsta Ghenadie în comiterea infracțiunii imputate se mai confirmă și prin următoarele probe, după cum sunt:

- plângerea lui Borovic Eleonora din 16.02.2015 (f.d.4);
- proces-verbal de cercetare la fața locului din 18.02.2015 și fototabel (f.d. 11-14);
- proces-verbal de audierea învinuitului Corîsta Ghenadie din 20.02.2015 (f.d.29).

Astfel, instanța de apel a constatat că, inculpatul Corîsta Ghenadie la începutul lunii martie a anului 2014, având scopul sustragerii bunurilor altei persoane și anume,

a containerului metalic ce aparținea cu drept de proprietate cet. Borovic Eleonora, l-a indus în eroare pe cet. Bejenaru Anatolie, explicându-i că are în proprietatea sa un container metalic pe care îl păstrează pe adresa mun. Bălți, str. Colesov 4 și că este de acord să-l înstrăineze ultimului pentru suma de 1 000 lei. Astfel, în luna aprilie a anului 2014, Bejenaru Anatolie s-a deplasat pe adresa mun. XXX unde s-a întâlnit cu Corîsta Ghenadie și a încercat să transporte containerul metalic, însă, deoarece containerul avea o greutate mare nu i-a reușit să-l ridice la nivelul remorcii, din care motive a renunțat și l-a lăsat în același loc. Ulterior, la 05 februarie 2015 Bejenaru Anatolie l-a telefonat pe Corîsta Ghenadie și i-a comunicat că dorește să ia containerul, însă ultimul i-a spus că este ocupat și să-l ia în lipsa lui. Astfel, cu ajutorul unei macarale a încărcat containerul în remorca unui tractor și l-a transportat în regiunea „Molodova” mun. XXX pe teritoriul ÎI XXX, prin care fapt i-a cauzat cet. Borovic Eleonora o daună materială considerabilă în sumă totală de 13 776 lei.

Astfel prin acțiunile sale intenționate Corîsta Ghenadie a comis infracțiunea prevăzută de art. 186 alin. (2) lit. d) Cod penal, cu calificativele, sustragerea pe ascuns a bunurilor altei persoane cu cauzarea de daune în proporții considerabile.

Totodată, din conținutul sentinței de achitare, prima instanța a făcut o analiză a componenței infracțiunii de furt, însă în final s-a referit la comiterea acțiunilor de o altă persoană și la fel face trimitere la lipsa inculpatului de la locul sustragerii, acesta aflându-se în acel moment la locul de serviciu pentru ce și a primit o sentință de achitare.

Prin urmare, instanța de apel a considerat eronată soluția primei instanțe privind necesitatea achitării lui Corîsta Ghenadie de sub învinuirea adusă, deoarece din totalitatea de probe se confirmă anume implicarea lui în sustragerea containerului metalic. Prima instanță corect a dat apreciere circumstanțelor, care confirmă discuțiile dintre inculpat și Bejenaru Anatolie, la fel instanța a indicat corect și despre dreptul de proprietate a containerului metalic deținut de Borovic Eleonora, discuțiile dintre Borovic Eleonora și Corîsta Ghenadie privind înstrăinarea acestui container, însă contrar acestor circumstanțe a dispus achitare pe simplul fapt de lipsă a acestuia la locul sustragerii, fără a ține cont de modalitatea de sustragere care este una deosebită de acțiunea de furt în forma s-a clasică.

Instanța de apel a ținut cont de faptul că, containerul a fost ridicat și transportat de către Bejenaru Anatolie, însă acest fapt nu exclude vinovăția lui Corîsta Ghenadie în situația în care Bejenaru Anatolie nu cunoștea proprietarul nemijlocit al acestui container și nici nu conștientiza comiterea unei acțiuni de furt. Anume Corîsta Gh. a fost persoana care deținea informații cine este proprietarul containerului, costul real a acestui container și la fel el a fost persoana care a recurs la o înșelăciune pentru a comite actul de sustragere. Anume Corîsta Ghenadie conștientizând faptul că, este în imposibilitate de a transporta containerul metalic ce aparține lui Borovic Eleonora și pentru a nu suporta unele cheltuieli de transportare a acestui container metalic, prin intenție directă și cu scop de a obține profit bănesc în sumă de 1 000 lei, i-a creat o imagine greșită lui Bejenaru Anatolie privind dreptul acestuia de a transporta containerul pentru necesitățile acestuia.

Faptul că la 05.02.2015, inculpatul Corîsta Ghenadie nu a fost prezent la locul comiterii acțiunii de furt, nu poate servi temei de achitare a acestuia de sub învinuirea adusă, deoarece acesta a fost prezent la prima încercare de a fi transporta containerul

în luna aprilie 2014 și tot el l-a convins pe Bejenaru Anatolie, că este proprietarul containerului, acordându-i dreptul de a-l transporta.

La individualizarea pedepsei care urmează a fi aplicată inculpatului Corîsta Ghenadie, instanța de apel conducându-se de prevederile art. 61, 75, 78 alin. (4) Cod penal, a ținut cont de personalitatea inculpatului, care este la prima abatere, nu este la evidența medicului psihiatru și narcolog, pentru ce a ajuns la concluzia despre posibilitatea aplicării unei pedepse sub formă de amendă.

Din conținutul apelului depus, cât și din expunerile acușării în instanța de apel, se face trimitere la prevederile art. 27 Cod penal, însă instanța de apel a considerat aceste expuneri și argumente ale apelului drept unele neîntemeiate și urmează a fi respinse apreciindu-le drept o eroare a acușării, deoarece din conținutul actului de învinuire n-au fost indicate astfel de norme și la fel norma dată nu a fost dezvăluită în conținutul apelului, cât și în expunerile procurorului în instanța de apel, fiind indicată doar norma penală, fără a fi analizată această normă în raport cu circumstanțele cauzei și la fel fără a fi argumentată în aspectul necesității aplicării ei de către instanța de apel.

5. Nefiind de acord cu decizia instanței de apel, avocatul Tatiana Guțu în numele inculpatului Corîsta Ghenadie, făcînd trimitere la prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6), 8) Cod de procedură penală, a atacat cu recurs ordinar, prin care solicită casarea acesteia cu menținerea sentinței primei instanțe. Recurentul invocă dezacordul cu modalitatea de aprecierea probelor, precum și:

- motivarea soluției contrazice dispozitivului hotărârii sau instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței;
- concluziile de învinuire au fost întemeiate pe presupuneri;
- instanța de apel a indicat că sustragerea a avut loc prin înșelăciune, iar infracțiunea de sustragere prin metoda înșelăciunii este încadrată în prevederile art. 190 Cod penal, însă Corîsta Ghenadie a fost recunoscut vinovat pentru infracțiune de furt;
- lipsește latura obiectivă și latura subiectivă a infracțiunii de furt;
- în plângerea inițială a lui Borovic E. indică suma prejudiciului de 3 768 lei, ulterior însă în învinuire este indicată suma de 13 776 lei, care nu este clară din ce este formată, mai mult, în declarațiile părții vătămate a fost indicată și sustragerea bunurilor care se aflau în container care nu i-a fost incriminată inculpatului. De asemenea nu s-a prezentat nici un certificat de cost, nici nu a fost dispusă o expertiză merceologică;
- nu au fost aduse probe referitor la atestarea dreptului de proprietate asupra containerului dat, or în afară de declarațiile lui Borovic E. că îi aparține nu s-au prezentat nici un act.

5.1. Potrivit prevederilor art. 431 alin. (1) pct. 1¹) Cod de procedură penală, procurorul a prezentat referință privind opinia asupra recursului declarat de avocatul Tatiana Guțu în numele inculpatului Corîsta Ghenadie, prin care a menționat că, este de poziția respingerii acestui recurs, deoarece instanța de apel s-a pronunțat argumentat și detaliat asupra vinovăției inculpatului. Din textul deciziei rezultă că s-a analizat obiectiv probele administrate și hotărârea cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția de condamnare și corespunde prevederile art. 414, 417 Cod de procedură penală.

6. Verificând argumentele invocate de recurent, în raport cu actele cauzei, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia că, recursul declarat urmează a fi admis din următoarele considerente:

Conform prevederilor art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, judecând recursul, instanța de recurs este în drept să îl admită, să dispună rejudecarea de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

De asemenea, instanța de recurs verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărîrea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Conform art. 414 Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărîrii atacate pe baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din dosar, și oricăror probe noi prezentate instanței de apel sau cercetează suplimentar probele administrate de instanța de fond. Instanța de apel poate da o nouă apreciere probelor din dosar. Instanța de apel, este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Potrivit cerințelor aceluiași articol, chestiunile de fapt asupra cărora s-a pronunțat sau trebuia să se pronunțe prima instanță și care prin apel se transmit instanței de apel sunt: dacă fapta reținută ori numai imputată s-a săvârșit ori nu, dacă fapta a fost comisă de inculpat și în ce împrejurări s-a comis, dacă probele corect au fost apreciate prin prisma cumulului de probe anexate la dosar în conformitate cu art. 101 Cod de procedură penală.

La chestiunile de drept se referă cele ce țin de următoarele: dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă infracțiunea a fost corect calificată, dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just, dacă normele de drept procesual penale au fost corect aplicate și hotărîrea adoptată să conțină răspuns la toate motivele invocate.

Colegiul lărgit constată că, aceste prevederi legale, deși sunt obligatorii, nu au fost întocmai respectate la judecarea cauzei în apel, iar erorile admise nu pot fi corectate în ordinea procedurii de recurs.

În prezenta cauză, Colegiul lărgit constată că, și-au găsit confirmarea temeiurile pentru recurs prevăzute de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, cazurile când instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel de către procuror, în legătură cu ce urmează a fi casată decizia instanței de apel, cu dispunerea rejudecării cauzei în instanța de apel, deoarece această eroare nu poate fi corectată de instanța de recurs.

Pornind de la motivele recursului ordinar declarat de apărător, rezultă că instanța de apel și-a argumentat soluția superficial privitor la respingerea și aprecierea critică a mai multor probe ale acușării și apărării.

Din conținutul deciziei recurate rezultă că, instanța de apel nu a verificat minuțios probele în conformitate cu prevederile art. 101 Cod de procedură penală și nu au fost supuse analizei în coroborare, la baza deciziei adoptate fiind reținute aceleași probe care au fost cercetate de instanța de fond și doar enumerate în decizie, neexaminînd sub toate aspectele hotărîrea primei instanțe.

În speța dată se constată, că deși prin rechizitoriu Corîsta Ghenadie a fost învinuit în baza art. 186 alin. (2) lit. d) Cod penal, ulterior, procurorul în ședința primei instanțe a solicita condamnarea în baza art. 27, 186 alin. (2) lit. d) Cod penal, iar prin sentința primei instanțe din 22 martie 2017, Corîsta Ghenadie a fost achitat de

săvârșirea infracțiunii prevăzute art. 186 alin. (2) lit. d) Cod penal. În continuare, procurorul a contestat cu apel sentința primei instanțe în care a solicitat condamnarea inculpatului în baza art. 27, 186 alin. (2) lit. d) Cod penal, însă prin decizia instanței de apel din 22 martie 2017, Corîsta Ghenadie a fost condamnat în baza art. 186 alin. (2) lit. d) Cod penal. Astfel, Colegiul penal lărgit stabilește că de către instanțele de judecată au fost depășite limitele învinuirii înaintate inculpatului Corîsta Ghenadie, întrucât infracțiunea prevăzută de art. 186 alin. (2) lit. d) Cod penal – este deja o infracțiune consumată, pe când procurorul a solicitat învinuirea de comitere a infracțiunii prevăzute de art. 27, 186 alin. (2) lit. d) Cod penal, s-a descris în faptă o tentativă de furt, iar instanța de apel constatând furtul consumat evident că a ieșit din limitele faptei descrise în învinuire.

Astfel, Colegiul lărgit enunță că, conform art. 325 alin. (2) Cod de procedură penală, modificarea învinuirii în instanța de judecată se admite dacă prin aceasta nu se agravează situația inculpatului și nu se lezează dreptul lui la apărare.

Actuală este Hotărârea nr. 5 din 17 martie 2009, al Curții Constituționale în care a menționat că este „[...] inadmisibilă practica aducerii neîntemeiate de noi capete de acuzare în procesul judecării cauzei penale, însă[...] este la fel de inadmisibil ca reprezentantul acuzării de stat, care descoperă în cadrul procesului penal noi circumstanțe incriminatoare, să nu poată aplica pârghiile justiției pentru calificarea corectă și echitabilă a faptelor comise de inculpat. În acest caz s-ar încălca dreptul la un proces echitabil al părții vătămate și al societății, care acuză persoana prin intermediul procurorului.”

De asemenea, Curtea Europeană a statuat că o instanță de apel are dreptul incontestabil de a recalifica faptele, însă ca această recalificare să fie compatibilă cu Convenția, acuzatului trebuie să-i fie acordată posibilitatea de a-și exercita drepturile la apărare în mod concret, efectiv și în timp util (a se vedea *Pelissier și Sassi v. Franța*, cererea nr.25444/94, hotărârea din 25 martie 1999, § 62).

Reieșind din aceste circumstanțe, avîndu-se în vedere că în apelul procurorului s-a solicitat condamnarea inculpatului în baza art. 27, 186 alin. (2) lit. d) Cod penal, Colegiul penal lărgit consideră necesar de a admite recursul ordinar declarat de apărător, de casat decizia instanței de apel ca pripită și neîntemeiată, cu dispunerea rejudecării cauzei, în aceeași instanță de apel.

Colegiul lărgit mai constată că, instanța de apel a denaturat fapta descrisă prin fraze inventate și neconfirmate prin careva mijloace de probă, descrise în pct. 4.1 al prezentei decizii, ceea ce nu este admisibil în procesul penal și nu poate fi menținut.

În cadrul rejudecării cauzei instanța de apel, urmează să țină cont de motivele indicate în prezenta decizie, care au servit temei de casare a soluției adoptate și, cu respectarea prevederilor art. 414, 419 Cod de procedură penală, să verifice minuțios legalitatea și temeinicia hotărîrii atacate, să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel, să aprecieze toate probele în ansamblu, din punct de vedere al coroborării lor și în dependență de situația constatată să adopte o hotărîre legală și întemeiată, care să corespundă prevederilor art. 417 Cod de procedură penală.

7. În conformitate cu art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit,

DECIDE:

Admite recursul ordinar, declarat de avocatul Guțu Tatiana în numele inculpatului Corîsta Ghenadie, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel

Bălți din 22 martie 2017, în cauza penală, în privința lui **Corîsta Ghenadie XXXX** și dispune rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu este susceptibilă căilor de atac.

Publicat integral la **10 octombrie 2017**.

Președinte:

Nicolae Gordilă

Judecători:

Ion Guzun

Elena Covalenco

Liliana Catan

Iurie Diaconu